

โครงการการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อบูรณาการสินค้าและบริการ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสู่การปฏิบัติ

Mainstream Green Integration of Thailand:
Transformation from Policy to Implementation

คำนำ

จุลสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อ (1) เผยแพร่การดำเนินงานและผลงานของ “โครงการการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อบูรณาการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสู่การปฏิบัติ” ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสหภาพยุโรป โดยความร่วมมือของหน่วยงานภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (2) ให้เป็นเอกสารคู่มือเบื้องต้นสำหรับบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างขององค์กร และประชาชนทั่วไปในฐานะผู้บริโภคที่รับผิดชอบต่อสังคม

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณโครงการ SWITCH-Asia SCP Facility สหภาพยุโรป ที่สนับสนุนงบประมาณส่งเสริมงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการผลิต และการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศ ขอขอบคุณหน่วยงานภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำหรับความร่วมมือและร่วมดำเนินงานโครงการนี้ให้สำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณหน่วยงานนำร่อง ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ เทศบาลนครรังสิต และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับความร่วมมือและเอื้อเฟื้อข้อมูลอันเป็นประโยชน์ เพื่อการพัฒนาปรับปรุงการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สำหรับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และขอขอบคุณเครือข่ายส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนแห่งประเทศไทย (Thai SCP Network) ที่มีส่วนร่วมดำเนินการขับเคลื่อนและเผยแพร่กิจกรรมให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในประเทศไทยและในภูมิภาค

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาของจุลสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทยต่อไป

คณะทำงาน “โครงการการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อบูรณาการ
สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสู่การปฏิบัติ”
สิงหาคม 2564

สารบัญ

1. ที่มาและวัตถุประสงค์ของโครงการ	4
2. แนวทางการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	6
3. ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี จากการดำเนินโครงการนำร่อง	11
4. สรุปผลและผลผลิตของโครงการ เพื่อเป็นคู่มือสำหรับผู้ทำหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างขององค์กรและประชาชนทั่วไป ในฐานะผู้บริโภคที่รับผิดชอบต่อสังคม	18

1. ที่มาและวัตถุประสงค์ของโครงการ

ในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยโดย 3 หน่วยงานหลักภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ริเริ่มโครงการการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อบูรณาการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสู่การปฏิบัติ (Mainstream Green Integration of Thailand: Transformation from Policy to Implementation) โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสหภาพยุโรป ผ่านโครงการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืนในทวีปเอเชีย (Switch-Asia SCP Facility)

วัตถุประสงค์หลักของโครงการคือ เพื่อเพิ่มจำนวนสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้มีการซื้อสินค้าและจ้างบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในทุกภาคส่วนเพิ่มมากขึ้น โดยมี 5 กิจกรรมหลัก ได้แก่

1. ศึกษาสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมประเภทต่าง ๆ และจัดกลุ่มเพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. จัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. ดำเนินโครงการนำร่องเพื่อทดสอบและปรับปรุงนโยบายและแผนฯ
4. ให้ความรู้และข้อมูลเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5. แบ่งปันประสบการณ์การส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผ่านแนวปฏิบัติที่ดีและการถอดบทเรียนแก่ประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศกลุ่มนำด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production, SCP) อื่น ๆ

ช่วงเวลาดำเนินโครงการ: มิถุนายน พ.ศ. 2563 - กันยายน พ.ศ. 2564
กระบวนการดำเนินงานโครงการ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 พัฒนาเกณฑ์การแบ่งกลุ่มฉลากสิ่งแวดล้อม ร่างนโยบายส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และร่าง National Green Directory

ระยะที่ 2 ดำเนินโครงการนำร่อง เพื่อทดสอบและปรับปรุงเกณฑ์การแบ่งกลุ่มฯ นโยบายส่งเสริมสินค้าและบริการฯ และบัญชีรายการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ระยะที่ 1 (มิถุนายน 2563 – ธันวาคม 2563)	
ศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> • นโยบาย กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ Green products and services ของประเทศต่าง ๆ • นโยบายส่งเสริม และเกณฑ์ข้อกำหนดของฉลากสิ่งแวดล้อมที่มีในประเทศไทย
วิเคราะห์	<ul style="list-style-type: none"> • GAPs, SWOT, PESTEL ของการส่งเสริม Green products and services
จัดทำ	<ul style="list-style-type: none"> • ร่างเกณฑ์การแบ่งกลุ่มฉลากสิ่งแวดล้อม • ร่างนโยบายและแผนส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม • ร่าง National Green Directory
สัมมนา	<ul style="list-style-type: none"> • ระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่ม (Focus group meetings) 2 ครั้ง • ระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder consultation)
เสนอ	<ul style="list-style-type: none"> • คณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ

ระยะที่ 2 (ธันวาคม 2563 – กันยายน 2564)	
นำร่อง	<ul style="list-style-type: none"> • ดำเนินโครงการนำร่อง ในหน่วยงาน ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน
สัมมนา	<ul style="list-style-type: none"> • รับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับผลจากโครงการนำร่อง
ปรับปรุง	<ul style="list-style-type: none"> • นโยบายและแผนฯ ที่สามารถปฏิบัติได้จริง (จากร่างในระยะที่ 1 ร่วมกับผลจากโครงการนำร่อง) เพื่อส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
สัมมนา	<ul style="list-style-type: none"> • เผยแพร่ผลการดำเนินโครงการ
เสนอ	<ul style="list-style-type: none"> • คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.)หรือคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.)

2. แนวทางการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางในการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่

1. การแบ่งกลุ่มสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แบ่งกลุ่มตามประเภทของฉลากสิ่งแวดล้อมออกเป็นระดับ โดยพิจารณาปัจจัยด้านนโยบาย ความน่าเชื่อถือของหน่วยงานผู้ให้การรับรอง การพิจารณาหลักกฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากเกณฑ์ข้อกำหนด

2. การเพิ่มจำนวนสินค้าและบริการในระบบการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

พิจารณาเพิ่มรายการสินค้าและบริการที่มีการจัดซื้อจำนวนมาก จากสถิติ/รายงานการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ และจากรายชื่อผลิตภัณฑ์ 50 รายการที่มียอดขายเฉลี่ยสูงสุดในปี 2016-2018 รวบรวมโดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (Top 50 Products Sales Amount (average in Year 2016-2018) in Thailand)

3. การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

มีมาตรการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวในองค์กร และพัฒนางานวิจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4. การส่งเสริมให้เกิดสังคมการบริโภคที่ยั่งยืน

- เพิ่มจำนวนผู้จัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกภาคส่วนมีมาตรการเพิ่มสัดส่วนปริมาณ และมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผ่านการให้ความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกต่อการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- สร้างความสะดวกให้ผู้บริโภคในการเข้าถึงข้อมูล และเพิ่มช่องทางการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้ทั่วถึงทั่วประเทศ

5. การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และกฎหมายเพื่อสนับสนุนการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- ใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง และการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ปรับกฎหมาย/กฎระเบียบ ที่เอื้อให้สามารถจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ตามบริบทขององค์กร และตามความเหมาะสมของสถานการณ์

6. การบริหารและกำกับดูแลแผนปฏิบัติการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- มีระบบการบริหารและกำกับดูแลแผนปฏิบัติการ และฐานข้อมูลกลางสำหรับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการทบทวนและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ
- พัฒนาโครงการและกระบวนการติดตามรายงานและประเมินผลกระทบจากการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.1 การจัดกลุ่มสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป็นการรวบรวมสินค้าและบริการที่ได้รับฉลากสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในปัจจุบัน และนำมาจัดกลุ่มตามเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นภายใต้โครงการ

ตัวอย่างฉลาก/เกณฑ์สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างฉลาก/เกณฑ์บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.2 เกณฑ์การจัดกลุ่มระดับความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสินค้าและบริการ

เกณฑ์	สินค้า	บริการ
สอดคล้องกับนโยบายประเทศ	/	/
ความน่าเชื่อถือของการให้การรับรอง	/	/
การนำแนวคิดตลอดวัฏจักรชีวิตมาพิจารณา	/	/
การพิจารณาผลกระทบ: multiple vs single issues	/	/
การบริหารจัดการตามระบบ PDCA		/

2.3 ผลการจัดระดับความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ก. ตัวอย่างฉลากสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ระดับความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ชื่อฉลาก/เกณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	หน่วยงานให้การรับรองฉลากฯ	สัญลักษณ์
กลุ่ม A	ฉลากเขียว	สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย	
	คู่มือ	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (อบก.)	
กลุ่ม B	ตะกร้าเขียว	กรมควบคุมมลพิษ	
	ฉลากลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (อบก.)	
	ฉลากประหยัดไฟฟ้าเบอร์ 5	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)	
	ฉลากพลังงานประสิทธิภาพสูง	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	
กลุ่ม C	ฉลากลดคาร์บอน	สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย	
กลุ่ม D	ฉลาก SCG Green Choice	บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (เอสซีจี)	
	ฉลาก Green For Life	บริษัท ในกลุ่ม ปตท.	
	ฉลาก Green Heart	บริษัท ในกลุ่มปูนซิเมนต์นครหลวง	
กลุ่ม E*	Green by Spec		

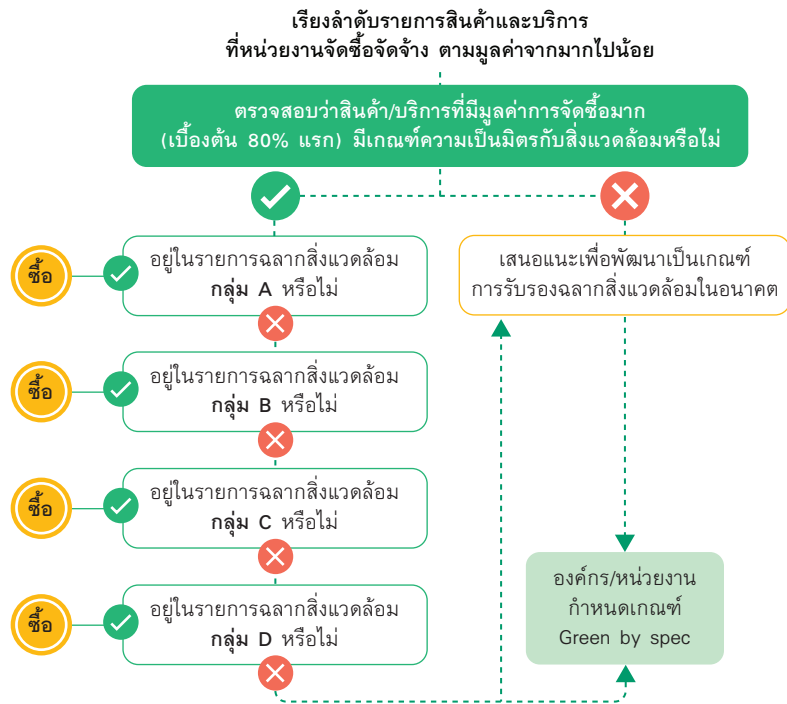
หมายเหตุ* กรณีสินค้าที่ไม่มีเกณฑ์การประเมินความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ข. ตัวอย่างฉลากบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ระดับความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ชื่อฉลาก/เกณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ระดับความเป็นมิตรฯ ภายใต้ฉลากแต่ละฉลาก	หน่วยงานให้การรับรองฉลากฯ	สัญลักษณ์
กลุ่ม A	Green Building	(1) ระดับแพลททินัม (2) ระดับทอง (3) ระดับเงิน (4) ได้รับการรับรอง	สถาบันอาคารเขียวไทย	
	Green Hotel	(1) ระดับดีเยี่ยม (ทอง) (2) ระดับดีมาก (เงิน) (3) ระดับดี (ทองแดง)	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	
	Green Leaf	(1) จำนวน 5 ใบ (2) จำนวน 4 ใบ (3) จำนวน 3 ใบ (4) จำนวน 2 ใบ (5) จำนวน 1 ใบ	มูลนิธิใบไม้เขียว	
	บริการที่ได้รับฉลากเขียว		สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย	
	บริการที่ผ่านเกณฑ์ข้อกำหนดตะกร้าเขียว		กรมควบคุมมลพิษ	
	กลุ่ม B	Green Restaurant	(1) ระดับดีเยี่ยม (ทอง) (2) ระดับดีมาก (เงิน) (3) ระดับดี (ทองแดง)	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
Green National Park		(1) ระดับดีเยี่ยม (ทอง) (2) ระดับดีมาก (เงิน) (3) ระดับดี (ทองแดง)	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	
กลุ่ม C	Green Library		สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ	ใบรับรอง
	Green Meeting	(1) Green Meetings Plus (2) Green Meetings	สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย	ใบรับรอง
กลุ่ม D*	Green by Spec			

หมายเหตุ* กรณีบริการที่ไม่มีเกณฑ์การประเมินความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.4 แนวทางการเลือกซื้อสินค้าและจ้างบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.5 รายการสินค้าและบริการที่โครงการฯ เสนอให้จัดทำเกณฑ์เพิ่มเติม

การจัดซื้อจัดจ้างด้วยงบประมาณสูงและจะเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม
อย่างมาก หากมีเกณฑ์ด้านความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- วัตถุประสงค์ต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มที่เป็นแบบ B-to-B
- ระบบศูนย์ข้อมูลส่วนกลาง (Data Center)
- การก่อสร้าง/ปรับปรุงอาคาร ถนน ฯลฯ/ ซ่อมบำรุงเครื่องปรับอากาศ
- การจ้างเหมา บริการรักษาความปลอดภัย/ บริการจัดเลี้ยง (Catering)
- บริการ ขนส่งพัสดุ (Logistics) ขนส่งอาหาร (Food delivery)
- บริการ เช่าอาคาร เช่ายานพาหนะ ฯลฯ
- การจ้างงานภายนอก (outsource) เช่น งานดูแลสวน

3. ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดี จากการดำเนินโครงการนำร่อง

จากการจัดทำร่างนโยบายและแผนปฏิบัติการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า
และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการฯ ได้คัดเลือกหน่วยงานตัวแทนจาก
ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้าร่วมโครงการนำร่อง เพื่อนำ
ร่างนโยบายและแผนปฏิบัติการฯ ไปทดลองใช้ โดยศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี ข้อมูล
การจัดซื้อจัดจ้างในรอบปีที่ผ่านมา และศักยภาพในการเพิ่มมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้าง
สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการขยายผลไปยัง
หน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

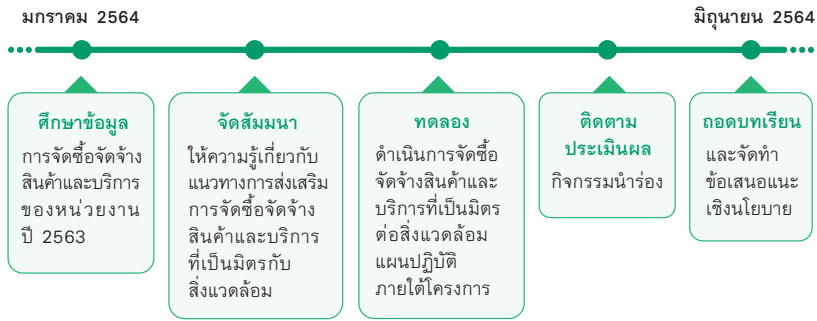
วัตถุประสงค์ของโครงการนำร่อง

1. ส่งเสริมผู้เข้าร่วมโครงการนำร่องให้สามารถจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการ
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น
2. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนปฏิบัติการ และนำมาปรับปรุง
แผนปฏิบัติการให้เหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติยิ่งขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย

 กรมควบคุมมลพิษ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ
 เทศบาลนครรังสิต ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตัวแทนหน่วยงานเอกชน

กระบวนการดำเนินโครงการนำร่อง (มกราคม - มิถุนายน 2564)

โครงการฯ ร่วมกับหน่วยงานนำร่อง นำข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ในปีงบประมาณ 2563 ของแต่ละหน่วยงาน มาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาว่า

- หน่วยงานมีการซื้อและจ้างอะไรบ้าง มีมูลค่า (ใช้งบประมาณ) มากน้อยเท่าไร (ไม่นับรวมค่าจ้างบุคลากรประจำของหน่วยงาน)
- รายการสินค้าและบริการที่มีการซื้อและจ้างมาก ๆ ในลำดับต้น ๆ หรือ ใช้งบประมาณมากกว่า 1 ล้านบาทขึ้นไป
- สินค้าและบริการที่ได้ทำการซื้อและจ้าง มีรายการใดบ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คิดเป็นมูลค่าเท่าไร
- สัดส่วนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต้องบประมาณการจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด คิดเป็นร้อยละเท่าใด (%)
- วิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางดำเนินงาน เพื่อเพิ่มมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน

ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการนำร่อง

1) ข้อมูลหน่วยงานและรายการสินค้าและบริการที่มีการจัดซื้อจัดจ้างมากที่สุด 10 ลำดับแรก ในปี 2563

สรุปประเภทกิจกรรมที่หน่วยงานนำร่องทั้ง 3 มีการดำเนินงาน และระบุรายการสินค้าและบริการที่มีการจัดซื้อจัดจ้างมากที่สุด 10 ลำดับแรก ดังนี้

	ชื่อหน่วยงาน/องค์กร: กรมควบคุมมลพิษ ประเภทหน่วยงาน/องค์กร: หน่วยงานภาครัฐภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	ขอบเขตการวิเคราะห์ข้อมูล: ครอบคลุมทุกภารกิจของกรมควบคุมมลพิษ ลักษณะกิจกรรมของหน่วยงาน: งานควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษ ¹ การริเริ่มงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม: เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำแผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ²
รายการสินค้าและบริการที่จัดซื้อจัดจ้างมากที่สุด 10 ลำดับแรกในปีงบประมาณ 2563:	
1) ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ 3) อื่น ๆ (โครงการคลิตี้) 5) ระบบศูนย์ข้อมูลส่วนกลาง (Data Center) 7) คอมพิวเตอร์ 9) บริการด้านสารสนเทศ	2) สถานีตรวจวัด 4) ก่อสร้าง/ปรับปรุงอาคาร 6) ซอฟต์แวร์ 8) รถตู้โดยสาร 10) เครื่องพิมพ์/เครื่องถ่ายเอกสาร

¹กรมควบคุมมลพิษ, เกี่ยวกับ คพ., https://www.pcd.go.th/pcd_structure/472/

²กรมควบคุมมลพิษ, คู่มือการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2561

วิธีการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ฉบับปรับปรุง กุมภาพันธ์ 2561.

<http://infofile.pcd.go.th/ptech/Procurement%20of%20goods%20and%20services%20Manual.pdf?CFID=1472401&CFTOKEN=20258773>

ชื่อหน่วยงาน/องค์กร: เทศบาลนครรังสิต
ประเภทหน่วยงาน/องค์กร: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้กระทรวงมหาดไทย

ขอบเขตการวิเคราะห์ข้อมูล: ครอบคลุมทุกภารกิจของเทศบาล

ลักษณะกิจกรรมของหน่วยงาน: งานบริการประชาชนที่สำนักงานพัฒนาระบบคมนาคม ระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ งานด้านการศึกษา งานด้านการจัดการน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลของชุมชน เป็นต้น³

การริเริ่มงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม: เริ่มจากการเข้าร่วมโครงการสำนักงานสีเขียว (Green Office) ในปีงบประมาณ 2560⁴

รายการสินค้าและบริการที่จัดซื้อจัดจ้างมากที่สุด 10 ลำดับแรกในปีงบประมาณ 2563:

1) จ้างเหมาก่อสร้าง ติดตั้ง ปรับปรุง ซ่อมแซม	2) วัสดุก่อสร้าง
3) ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	4) จ้างเหมาบริการรักษาความปลอดภัย
5) จ้างเหมาเอกชนกำจัดขยะมูลฝอย	6) อาหารและเครื่องดื่ม
7) วัสดุยานพาหนะและขนส่ง	8) จ้างถ่ายเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์และเอกสารเผยแพร่
9) วัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	10) ครุภัณฑ์สำนักงาน – วัสดุสำนักงาน

ชื่อหน่วยงาน/องค์กร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ประเภทหน่วยงาน/องค์กร: หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ปี 2535

ขอบเขตการวิเคราะห์ข้อมูล: ครอบคลุมทุกภารกิจของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลักษณะกิจกรรมของหน่วยงาน: (1) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน และพัฒนาระบบต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายหลักทรัพย์ (2) ดำเนินธุรกิจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น การทำหน้าที่เป็นสำนักหักบัญชี (Clearing House) ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ (3) การดำเนินธุรกิจอื่น ๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์⁵

การริเริ่มงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม: เริ่มจากการเข้าร่วมโครงการสำนักงานสีเขียว (Green Office) ในปี พ.ศ. 2560 (ปีปฏิทิน)⁶

รายการสินค้าและบริการที่จัดซื้อจัดจ้างมากที่สุด 10 ลำดับแรกในปีงบประมาณ 2563:

1) บริการขนส่งพัสดุ	2) จ้างงานภายนอก (outsourcing)
3) อุปกรณ์ Hardware ของระบบ server ของอาคาร	4) เช่ารถ
5) งานซ่อมแซม	6) อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงาน
7) งานจ้างพิมพ์	8) ของที่ระลึกสินค้าพรีเมียมสำหรับลูกค้า
9) งานบำรุงรักษาอาคาร	10) อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า

³เทศบาลนครรังสิต, วิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาของเทศบาลนครรังสิต.

<http://rangsit.org/New/index.php/th/2014-11-07-07-51-09/2014-11-07-07-52-11>

⁴รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการประยุกต์ใช้มาตรฐานสำนักงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Office) เพื่อลดการใช้พลังงานและก๊าซเรือนกระจกของสำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงานของสถาบันการศึกษาของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563.

⁵ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, บทบาทตลาดหลักทรัพย์, https://www.set.or.th/about/overview/history_p1.html

⁶คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2563, รายงานตรวจประเมินสำนักงานสีเขียว (Green Office) ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่ออายุรับรอง จากการเข้าร่วมตั้งแต่ปี 2560).

2) ศักยภาพในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เมื่อทบทวนรายการสินค้าและบริการที่มีการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานแล้วทางโครงการได้นำรายการสินค้าและบริการดังกล่าว ไปทบทวนเปรียบเทียบกับเกณฑ์สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในปัจจุบัน และคำนวณเป็นมูลค่าศักยภาพในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานซึ่งสามารถสรุปเป็นสัดส่วนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของแต่ละหน่วยงาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างปี 2563 ได้ดังนี้

หน่วยงาน/องค์กร	การจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปี 2563 ต่อการจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด	ศักยภาพในการเพิ่มมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ต่อการจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด
กรมควบคุมมลพิษ	85%	96%
เทศบาลนครรังสิต	4%	76%
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	77%	88%

3) ข้อเสนอแนะในการเพิ่มเกณฑ์สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การเสนอแนะให้มีการเพิ่มเกณฑ์สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมพิจารณาจากรายการสินค้าและบริการที่หน่วยงาน มีการจัดซื้อจัดจ้างในปริมาณและมูลค่ามาก ๆ แต่ในปัจจุบันยังไม่มีเกณฑ์ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยซึ่งทำให้ผู้จัดซื้อจัดจ้างไม่สามารถหาสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้โดยทั้ง 3 หน่วยงาน มีข้อเสนอแนะในการเพิ่มเกณฑ์สำหรับสินค้าและบริการ ดังนี้

หน่วยงาน/องค์กร	รายการที่เสนอให้จัดทำเกณฑ์ฯ
กรมควบคุมมลพิษ	<ul style="list-style-type: none"> ก่อสร้าง/ปรับปรุงอาคาร ระบบศูนย์ข้อมูลส่วนกลาง (Data Center)
เทศบาลนครรังสิต	<ul style="list-style-type: none"> จ้างเหมาก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม จ้างเหมาบริการรักษาความปลอดภัย จ้างเหมาบริการกำจัดขยะมูลฝอย
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> บริการขนส่งพัสดุ จ้างงานภายนอก (outsourcing) เช่น งานสวน งานปรับปรุงซ่อมแซมอาคาร และถนน

4) บทเรียนที่ได้จากการดำเนินโครงการนำร่อง

4.1) แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน

1) กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน โดยต้องได้รับความเห็นชอบและการสนับสนุนจากผู้บริหาร

2) จัดทำแผนงานและเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งเป็นแผนงานที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติได้ และเป้าหมายการดำเนินงานที่วิเคราะห์แล้วว่าสามารถบรรลุได้อย่างเหมาะสม (มีความท้าทายเพื่อการปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง)

3) สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4) สร้างการรับรู้ และความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิต ผู้จัดหา และพนักงานในหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5) มีฐานข้อมูลสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้ผู้จัดซื้อจัดจ้างสามารถเข้าถึงได้ง่าย และสืบค้นสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้สะดวก

6) มีฐานข้อมูลของตัวแทนจำหน่ายสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้อย่างสะดวก เช่น สามารถระบุตำแหน่งที่ตั้งของตัวแทนจำหน่าย ง่ายต่อการขนส่งสินค้า เป็นต้น

7) หน่วยงานมีความสามารถในการกำหนดคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเองได้ สำหรับกรณีที่ไม่สามารถหาสินค้าที่ได้รับการรับรองฉลาก หรือยังไม่มีเกณฑ์ของสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

8) การจัดทำระบบรวบรวมข้อมูล และจัดเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่สามารถแสดงผลการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน ง่ายต่อการรายงานผล การติดตามผล และการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่สามารถลดได้

9) การพัฒนารูปแบบการรายงานผลที่มีความชัดเจน สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ง่ายทั้งในระดับองค์กร เพื่อเป็นการสร้างแรงกระตุ้นจิตสำนึกให้เกิดความร่วมมือของพนักงานในองค์กร และสอบถามต่อนโยบายภาครัฐเพื่อรายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประเทศ

10) หน่วยงานมีการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายผลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และยังเป็นกลไกช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในตลาดมากขึ้น

11) จำเป็นต้องมีหน่วยงานให้คำปรึกษาและฝึกอบรม ให้กับพนักงานจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งในด้านกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และแนวทางในการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่เป็นปัจจุบัน

12) ส่งเสริมมาตรการสร้างแรงจูงใจให้กับหน่วยงาน ที่มีผลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามเป้าหมาย

4.2) ข้อเสนอแนะจากโครงการนำร่อง

- จำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน

- ควรพัฒนาแนวทาง/คู่มือ สำหรับการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าที่มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

- ควรพัฒนาระบบการจัดเก็บ/บันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เอื้อต่อการรายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน และของประเทศ

- เสนอให้มีแหล่งสืบค้นข้อมูลและรายชื่อผู้ขาย สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ

4. สรุปผลและผลผลิตของโครงการเพื่อเป็นคู่มือสำหรับ ผู้ทำหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างขององค์กรและประชาชนทั่วไป ในฐานะผู้บริโภคที่รับผิดชอบต่อสังคม

4.1 (ร่าง) นโยบายและแผนปฏิบัติการส่งเสริมสินค้าและบริการ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การพัฒนานโยบายและแผนปฏิบัติการภายใต้โครงการฯ เป็นการต่อยอดและบูรณาการร่วมกับแผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) ซึ่งจัดทำโดยกรมควบคุมมลพิษ สำหรับกระบวนการในการพัฒนานโยบายและแผนปฏิบัติการ

สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม/ที่ยั่งยืนของประเทศต่าง ๆ เพื่อรวบรวมแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อนำมาปรับใช้กับประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ประเทศในทวีปเอเชีย: จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และมาเลเซีย ประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ: แคนาดา เม็กซิโก และสหรัฐอเมริกา ประเทศในทวีปอเมริกาใต้: อาร์เจนตินา และบราซิล และ ประเทศในทวีปแอฟริกา: แอฟริกาใต้

- i. การจัดทำนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ii. หน่วยงานที่รับผิดชอบ
- iii. วิธีการจัดทำเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- iv. กลุ่มเป้าหมาย
- v. การขับเคลื่อนงานการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม/เครื่องมือส่งเสริมสนับสนุน/ แนวทางการสร้างร่วมมือ/การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ
- vi. การติดตามประเมินผล

2) การวิเคราะห์สถานการณ์การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน ด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ GAP Analysis, SWOT Analysis และ PESTEL Analysis

3) การพัฒนาร่างนโยบายการบูรณาการและขับเคลื่อนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Integration Policy)

4) รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนทดลองนำไปปฏิบัติและนำผลกลับมาปรับปรุงร่างนโยบายฯ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

โครงการฯ ได้ทำการปรับปรุงนโยบายและแผนปฏิบัติการการจัดซื้อจัดจ้างที่ทางกรมควบคุมมลพิษได้จัดทำไว้ โดยเน้นให้สามารถขยายปริมาณและมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น โดยรายละเอียดของนโยบายได้ให้คำจำกัดความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง และแนวทางในการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้

การแบ่งกลุ่มสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับ หมายถึง สินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากขั้นตอนการจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การขนส่ง การใช้งาน และการจัดการหลังหมดอายุการใช้งาน น้อยกว่าเมื่อเทียบกับสินค้าอื่นที่ทำหน้าที่อย่างเดียวกันโดยสินค้าดังกล่าวต้องได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่งที่ขึ้นทะเบียนอยู่ใน National Green Directory สิ่งแวดล้อม

บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง ธุรกิจบริการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากขั้นตอนการจัดหาวัตถุดิบ การใช้ทรัพยากรและพลังงานในช่วงการให้บริการและการจัดการของเสียที่เกิดขึ้นจากการให้บริการน้อยกว่าเมื่อเทียบกับการให้บริการอื่นที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน โดยธุรกิจบริการดังกล่าวต้องได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่งที่ขึ้นทะเบียนอยู่ใน National Green Directory

ฉลากสิ่งแวดล้อม หมายถึง ฉลากที่บ่งบอกความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมอบให้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนด ปัจจุบันฉลากสิ่งแวดล้อมมีอยู่หลากหลาย ทั้งที่เป็นแบบผู้ผลิตเป็นผู้ออกฉลากเอง และแบบที่ดำเนินการโดยองค์กรกลาง

National Green Directory หมายถึง แหล่งรวมข้อมูลสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

**โครงการฯได้ปรับปรุงแผนปฏิบัติการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้าง
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริม
การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2565-2570
โดยแบ่งออกเป็น 6 กลยุทธ์ ได้แก่**

<p>1 การเพิ่มปริมาณ</p> <p>สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในตลาดระบบจัดซื้อจัดจ้าง</p> 	<p>2 การส่งเสริมการผลิต</p> <p>สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> 	<p>3 การส่งเสริมการบริโภคแบบยั่งยืน</p> <p>ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน</p>
<p>4 มาตรการทางกฎหมายและเศรษฐศาสตร์</p> <p>ใช้มาตรการฯ เพื่อสนับสนุนการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> 	<p>5 การติดตามและรายงานผล</p> <p>การผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> 	<p>6 การบริหารและกำกับดูแล</p> <p>แผนปฏิบัติการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p>

ภายใต้แต่ละกลยุทธ์ ประกอบด้วยกลยุทธ์ย่อยและแผนงานต่าง ๆ ซึ่งโครงการได้จัดแบ่งเป็นแผนระยะสั้น 2 ปี (พ.ศ. 2564 – 2565) แผนระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนระยะยาว 10 ปี (พ.ศ. 2571 – 2580) ดังตัวอย่างเช่น

แผนปฏิบัติการระยะสั้น พ.ศ. 2564 – 2565

กลยุทธ์ที่ 1 การเพิ่มปริมาณสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในตลาดและระบบจัดซื้อจัดจ้าง	
1.1 เพิ่มรายการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในตลาดเข้าสู่ระบบจัดซื้อจัดจ้างมากขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> • แผนงานรวบรวมและจัดกลุ่มสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม • แผนงานเพิ่มเติมรายการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
1.2 ส่งเสริมให้มีการขอรับการรับรองฉลากสำหรับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> • แผนงานส่งเสริมให้ผู้ผลิตขอรับการรับรองฉลากสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม • แผนงานพัฒนาศักยภาพผู้ให้การรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมสำหรับสินค้าและบริการ

กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
2.1 พัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผู้จำหน่ายสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> • แผนงานพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตในกลุ่มอุตสาหกรรมและคลัสเตอร์ให้สามารถผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม • แผนงานยกระดับบริการ และองค์กรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2.2 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนางานวิจัยด้านเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> • แผนงานพัฒนางานวิจัยและเทคโนโลยีด้านการออกแบบสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางขนาดเล็ก และอุตสาหกรรมชุมชนท้องถิ่น • แผนงานสนับสนุนเชิงวิชาการ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมให้เกิดสังคมการบริโภคอย่างยั่งยืน (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน)	
3.1 เพิ่มจำนวนผู้จัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> • แผนงานส่งเสริมและผลักดันการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง • แผนงานขยายกลุ่มผู้บริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ยังไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3.2 สร้างการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจจิตสำนึกต่อการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> • แผนงานมหกรรมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผู้ผลิตพบผู้บริโภค • แผนงานพัฒนาเครือข่ายการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3.3 สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> • แผนงานส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนในภาคการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และกฎหมายเพื่อสนับสนุนการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
4.1 การใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์การเงิน การคลัง และมาตรการที่จูงใจผู้ผลิต และบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> • แผนงานสนับสนุนมาตรการด้านการเงิน ด้านภาษีและการลงทุนเพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการขอรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม • แผนงานส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน ผ่านมาตรการด้านเศรษฐศาสตร์
4.2 พัฒนาปรับปรุง ทบทวนกฎหมายกฎระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> • แผนงานพัฒนาศักยภาพองค์กร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง

กลยุทธ์ที่ 5 การติดตามและรายงานผลการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
5.1 พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการในการติดตามประเมินและรายงานผลฯ	• แผนงานพัฒนาโครงสร้างและกระบวนการในการติดตามประเมินและรายงานผลฯ
5.2 พัฒนารายงานข้อมูลกลางในการรายงานการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	• แผนงานพัฒนารายงานข้อมูลกลางในการรายงานการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5.3 พัฒนาระบบประเมินผลกระทบที่เกิดจากการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	• แผนงานศึกษาและพัฒนาระบบประเมินผลกระทบที่เกิดจากการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 6 การบริหารและกำกับดูแลแผนปฏิบัติการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
6.1 บูรณาการการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในนโยบาย/แผน ทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติ	• แผนงานบูรณาการการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในนโยบาย/แผน ทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติ
6.2 ทบทวนและปรับปรุงการดำเนินงานตามกลยุทธ์ต่าง ๆ ในแผนฯ	• แผนงานพัฒนารายงานข้อมูลกลางในการรายงานการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6.2 ทบทวนและปรับปรุงการดำเนินงานตามกลยุทธ์ต่าง ๆ ในแผนฯ	• แผนงานการทบทวนและปรับปรุงการดำเนินงานตามกลยุทธ์ต่าง ๆ ในแผนฯ

แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2566 – 2570)... บางส่วน

กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมให้เกิดสังคมการบริโภคอย่างยั่งยืน (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน)	
3.2 เพิ่มสัดส่วนปริมาณ/มูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ต่อสินค้าและบริการทั้งหมด	• แผนงานสร้างแรงจูงใจผู้บริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3.3 สร้างการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึกต่อการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	• สื่อสารเชิงรุก และสร้างศักยภาพสื่อมวลชน เพื่อส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571 – 2580) ... บางส่วน

กลยุทธ์ที่ 6 การบริหารและกำกับดูแลแผนปฏิบัติการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
6.4 พัฒนาระบบบริหารจัดการการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประเทศ	

ภายใต้แต่ละแผนปฏิบัติการ จะมีการกำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และโครงการ/กิจกรรมย่อย ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภาคผู้ผลิต ผู้บริโภค สื่อสารมวลชน ตลอดจนสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ช่วยขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และตอบโจทย์การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 12 (SDG 12)

4.2 แนวคิดและรูปแบบ

National Green Directory หรือบัญชีรายการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คือแพลตฟอร์มรวบรวมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เป็นแหล่งข้อมูล และอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อ
2. เป็นแหล่งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ขาย/ผู้ผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เข้ามาลงทะเบียน
3. สนับสนุนการติดตาม ประเมินผล และรายงานการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวของประเทศไทย

โครงการฯ ได้นำเสนอรูปแบบ National Green Directory สำหรับประเทศไทย ดังนี้

หมวดหมู่สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

หมวดสินค้า ได้แก่

อุปกรณ์สำนักงาน
Office supplies

บ้านและที่อยู่อาศัย
Home & Living

เครื่องใช้ไฟฟ้า
และอิเล็กทรอนิกส์
Electrical & Electronics
Appliances

ยานพาหนะ
Vehicles

ผลิตภัณฑ์กระดาษ
Paper products

อาคารและวัสดุก่อสร้าง
Building and
Construction
materials

วัตถุดิบและอื่นๆ
Raw materials
and others

หมวดบริการ ได้แก่

โรงแรม
Hotels

การท่องเที่ยว
Tourism

ร้านอาหาร/ภัตตาคาร
Restaurants

การจัดประชุม
Meetings

ห้องสมุด
Library

อาคารเขียว
Green Buildings

บริการทำความสะอาด
Cleaning services

บริการงานพิมพ์
Printing services

ศูนย์บริการรถยนต์/
เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง
Car maintenance services

ปั้มน้ำมัน
Gas stations

ก่อสร้าง/ซ่อมแซมอาคาร
Construction services

ซ่อมบำรุง
เครื่องปรับอากาศ
A/C maintenance
services

บริการขนส่งสินค้า
Logistics

บริการส่งอาหาร
Food delivery

บริการจัดเลี้ยง
Catering services

บริการเช่ารถยนต์
Car rental services

บริการเช่าอาคาร/สำนักงาน
Building/Office rental services

รายละเอียดผลิตภัณฑ์ สินค้า บริการในแต่ละหมวดหมู่ ประกอบด้วย

1. รายละเอียดสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแต่ละรายการ

1.1 ข้อมูลทั่วไป	
<ul style="list-style-type: none"> • รุ่น (Model) • ประเภท (Type) • คุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental performance) • ข้อมูลทางเทคนิค (Technical specification)/ใบรصاص • เว็บไซต์ และสื่อออนไลน์ • รายชื่อผู้ขายและรายละเอียดเพื่อติดต่อ (Vendor list) • แผนที่แสดงที่ตั้งร้านค้าของผู้ขาย (location map) ... ควรแสดงผ่านระบบออนไลน์ เช่น google map ได้ 	
1.2 ข้อมูลฉลากสิ่งแวดล้อม	
<ul style="list-style-type: none"> • ฉลากสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการรับรอง • เลขที่ใบรับรอง (Certification no.) • วันที่ออกใบรับรอง (Issue date) • วันที่หมดอายุใบรับรอง (Expiry date) • ประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmental claims) 	
1.3 ข้อมูลและผู้ติดต่อของบริษัทที่ได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม	
<ul style="list-style-type: none"> • ชื่อบริษัท-ที่อยู่ • โทรศัพท์ 	<ul style="list-style-type: none"> • อีเมล • ชื่อผู้ติดต่อ (Contact person)

2. รายละเอียดบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแต่ละรายการ

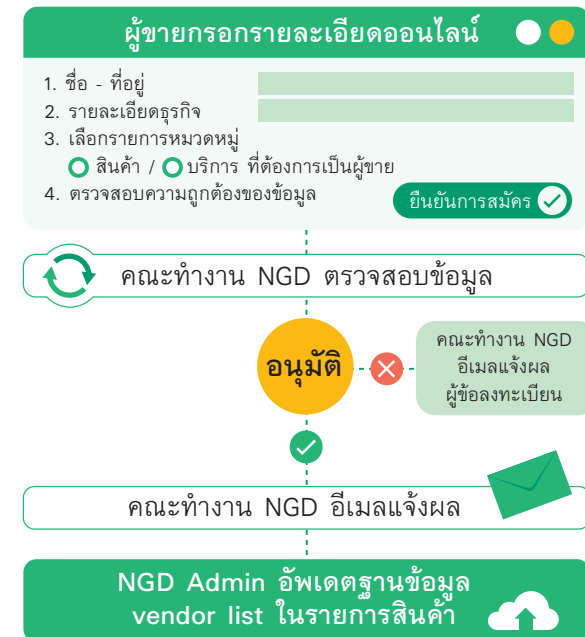
2.1 ข้อมูลทั่วไป	
<ul style="list-style-type: none"> • ชื่อสถานประกอบการ/ผู้ให้บริการ • ที่อยู่ • แผนที่แสดงที่ตั้ง (Location map)... ควรแสดงผ่านระบบออนไลน์ เช่น google map ได้ • โทรศัพท์/ โทรสาร • อีเมล • เว็บไซต์/สื่อออนไลน์ 	
2.2 ข้อมูลฉลากสิ่งแวดล้อม	
<ul style="list-style-type: none"> • ฉลากสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการรับรอง • เลขที่ใบรับรอง (Certification no.) • วันที่ออกใบรับรอง (Issue date) • วันที่หมดอายุใบรับรอง (Expiry date) • ประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmental claims) 	
2.3 ข้อมูลและผู้ติดต่อของบริษัทที่ได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม	
<ul style="list-style-type: none"> • ชื่อบริษัท-ที่อยู่ • โทรศัพท์ 	<ul style="list-style-type: none"> • อีเมล • ชื่อผู้ติดต่อ (Contact person)

การเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลของหน่วยงานรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม ข้อมูลสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม บนแพลตฟอร์มของ National Green Directory จำเป็นต้องมีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เนื่องจากการรับรองมีกำหนดระยะเวลา ดังนั้นระบบฐานข้อมูลบนแพลตฟอร์มฯ ควรต้องเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลของหน่วยงานรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม ให้สามารถอัปเดตข้อมูลได้อัตโนมัติ ลดความซ้ำซ้อน/ผิดพลาดในการส่งรายชื่อ/รายละเอียดและการกรอกข้อมูลลงในแพลตฟอร์ม

การขึ้นทะเบียนผู้ขาย (Vendor registration) เป็นส่วนที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ซื้อทราบว่าสามารถหาซื้อสินค้าและบริการได้จากที่ใด เนื่องจากปัจจุบันในฐานข้อมูลสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจะมีเพียงรายละเอียดบริษัทที่ได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม แต่ผู้ซื้อจะไม่ทราบว่าหาซื้อได้จากที่ไหน

นอกจากนั้น ยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการขายสำหรับผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนให้มีช่องทางติดต่อกับผู้ซื้อได้มากขึ้นด้วย

ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนผู้ขาย (Vendor registration process) ที่ทางโครงการเสนอแนะสำหรับ National Green Directory เป็นดังนี้

4.3 สื่อประชาสัมพันธ์โครงการ ได้แก่

- จุลสาร และ แผ่นพับ
- วิดีโอ Green Integration Policy and National Green Directory Thailand

